

Tämän menetelmän käyttämiseksi pitää olla riittävästi taustatietoa. Se edellyttää tutustumista opintopaketin luvun 3 teksti- ja videoaineistoon.

Tasa-arvokäsitteet koulussa

Tavoite: Lisätä tietoa tasa-arvokäsitteistä henkilöstön parissa.

1. Tausta

Koulumaailman sukupuolittuneisuudesta on paljon esimerkkejä. Tytöt ja pojat kohtaavat kouluissa esimerkiksi sukupuoleen perustuvaa häirintää ja väkivaltaa, koulumenestyksessä on eroja tyttöjen ja poikien välillä eri oppiaineissa ja tyttöjä ja poikia ohjataan sukupuolen perusteella eri ammatteihin.

2. Miksi tasa-arvoa kouluun?

Tutustukaa yhteen tai useampaan työhne pohjana toimivaan asiakirjaan. Kopioikaa kaikille oma versio ja keskustelkaa yhdessä, miten asiakirjaa voi soveltaa koulussanne. Esimerkkejä käyttökelpoisista asiakirjoista:

- YK:n lapsen oikeuksien sopimus Artikla nro 2 (katso myös liite Sukupuolinäkökulma YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen luvussa 6, menetelmiä ja vinkkejä)
- Lapsiasiavaltuutettu: YK:n lapsen oikeuksien sopimus http://www.lapsiasia.fi/c/document_library/get_file?folderId=97173&name=DLFE-8184.pdf
- Tasa-arvolain 4§ viranomaisten vastuusta edistää tasa-arvoa *Tasa-arvolaki*. (2005). Sosiaali- ja terveysministeriö. Tasa-arvoesitteitä 2005:2. Helsinki. http://www.tasa-arvo.fi/c/document_library/get_file?folderId=254043&name=DLFE-8789.pdf
- Kunnan/kaupungin tasa-arvosuunnitelma.
- Eurooppalainen paikallis- ja aluehallinnon naisten ja miesten välisen tasa-arvon peruskirja http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=1664

3. Käsitteiden esittely

Esittelyn voi pitää koko henkilökunnalle, yhdessä huoltajien kanssa tai oppilaille luokkahuoneessa. Tärkeintä on, että tasa-arvokäsitteet esitellään omin sanoin ja mielellään esimerkkien avulla omaan toimintaan soveltaen. Tässä esiteltävät käsitteet ovat tasa-arvo, sukupuolierot ja sukupuolinäkökulma.

Tasa-arvo: Tasa-arvo tarkoittaa ihmisten yhtäläisiä oikeuksia, mahdollisuuksia ja velvollisuuksia riippumatta sukupuolesta, sukupuoli-identiteetistä tai sukupuolen ilmaisusta. Tasa-arvo koulun toiminnassa tarkoittaa sitä, että oppilaat saavat samanarvoisen kohtelun sukupuolestaan tai sen ilmaisusta riippumatta. Koululla on velvollisuus edistää tasa-arvoa.

(4 § Viranomaisen velvollisuus edistää tasa-arvoa (15.4.2005/232)

Keskustelkaa yhdessä tasa-arvosta ja tasa-arvon edistämisestä:

- Onko teillä rutiineja tai toimintatapoja, joiden mukaan toimittaessa tytöt ja pojat saavat esimerkiksi erilaisia tehtäviä tai erilaista kohtelua sukupuolensa perusteella, koska se koetaan ”helpommaksi”? Miten erilaista kohtelua voi pitää ongelmallisena tasa-arvonäkökulmasta?
- Millainen on tasa-arvoa edistävä kouluympäristö? Millaista tietoa on saatavilla tasa-arvoa edistävän koulun merkityksestä ja millaista tietoa puuttuu tai pitäisi hankkia lisää?

Sukupuolierot: On tutkittu, että tyttöjen ja poikien välillä on suuria ei-toivottuja eroja, ei pelkästään kouluissa vaan myös koko opetustoimessa. Joitain esimerkkejä tästä mainittiin taustaosuudessa.

Keskustelkaa yhdessä:

- Millaisia tyttöihin ja poikiin liittyviä ennakoasenteita (sukupuolistereotypioita) esiintyy koulussanne? Listatkaa ne ja keskustelkaa yhdessä, onko teillä on samoja tai eriäviä mielipiteitä.
- Millaisia sukupuolieroja sukupuolistereotyyppinen kohtaaminen koulussa voi kehittää?
- Millaisia erilaisia seurauksia sukupuolistereotyyppisten purkamisesta voisi olla tyttöjen ja poikien kannalta? Kehitelkää vastausta yhdessä.

Sukupuolinäkökulma tarkoittaa, että sukupuolieroja yritetään selittää tutkimalla, miten tytöille asetetut odotukset, toiveet ja vaatimukset eroavat pojille asetetuista ja toisinpäin.

Keskustelkaa yhdessä sukupuolinäkökulmasta

- Mistä tyttöihin ja poikiin kohdistetut erilaiset odotukset johtuvat? Miten koti, mahdolliset vapaa-ajanharrastukset tai koulu vaikuttavat sukupuolisidonnaisiin odotuksiin? Miten ne voi ottaa puheeksi ja miten niitä voitaisiin purkaa?
- Millaisia stereotyyppisiä odotuksia, toiveita ja vaatimuksia koulun henkilökunta ja toisaalta myös oppilaat keskuudessaan asettavat toiminnalleen?
- Miten koulunne jo työskentelee tasa-arvoa edistävästi? Vastustetaanko koulussanne tyttöjen ja poikien erilaista kohtaamista ja kohtelua?

4. Tee yhteenveto käydyistä keskusteluista

- Olivatko käsitteet tuttuja jo entuudestaan? Onko käsitteissä vielä epäselvyyksiä ja onko tarvetta syvempään keskusteluun faktojen kera? Miten etenette tästä?
- Kuka dokumentoi keskustelun ja mistä se on löydettävissä? Olisiko tarpeen tehdä sanalista, jotta uudetkin työntekijät voisivat nopeasti tutustua käsitteisiin?
- Ovatko nämä keskustelut sellaisia, joita voitaisiin käyttää pohjustuksena tulevissa vanhempainilloissa?
- Lisää tasa-arvon edistämiseen liittyvää sanastoa löytyy Tasa-arvotiedon keskus Minnan verkkoportaalista osoitteesta: http://www.minna.fi/web/guest/tasa-arvon-perussanasto_artikkeli

